

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศต่อความสะดวกใจ และปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ระหว่างวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา The Effect of Promoting Communication about Sex Program on Feeling Comfortable and Practice in Communication about Sex between Early Female Adolescents and Mothers

ประภาพร สุวรรณภูมิ* ทัตตานันท์ คงชาว** สุหรี หนุงอาลี***
Prapaporn Suvarnakuta* Tattananan Congkhaow** Suree Nung-Alee***

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศต่อความสะดวกใจ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ของวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่มีอายุ 10 - 13 ปีที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด กลุ่มควบคุมจะได้รับความรู้เรื่องเพศเป็นเวลา 2 ชั่วโมง เฉพาะในสัปดาห์แรก ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ประกอบด้วย 1) โปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา 2) คู่มือสำหรับมารดาของวัยรุ่นหญิงตอนต้น 3) การบ้านสำหรับวัยรุ่นหญิงตอนต้น 4) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่นหญิงตอนต้น 5) แบบสอบถามความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 6) แบบสอบถามการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน 2560 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสะดวกใจ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนกลุ่มควบคุม คะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ โปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศทำให้วัยรุ่นหญิงตอนต้นมีความสะดวกใจและสื่อสารกับมารดามากขึ้น สามารถนำมาใช้บูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาในโรงเรียน เพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืนของการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

คำสำคัญ : โปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศกับมารดา ความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ
การสื่อสารเรื่องเพศ วัยรุ่นหญิงตอนต้น

* อาจารย์ ประจำภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

** อาจารย์ ประจำภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

*** อาจารย์ ประจำภาควิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

ABSTRACT

The purpose of this quasi - experimental research was to examine effects of the Program for Promoting Communication about Sex between Early Adolescent Females and Mothers focusing on the adolescents' feeling comfortable and practice in communication about sex. The subjects consist of 60 early - adolescent females aged between 10-13 years old, in primary school's levels 4-6 in Lamlukka District, Pathumthani Province. Each of the experimental group and the control group consist of 30 early adolescent females. The control group received knowledge about sex for two hours only in the first week. The experimental group received the Program for Promoting Communication about Sex once a week for four weeks. Research tools comprised 1) the Program for Promoting Communication about Sex between Early Adolescent Females and Mother, 2) a handbook for the mothers, 3) homework assignments for experimental group, 4) a questionnaire on the early adolescent females' personal data and 5) a questionnaire on the early adolescent females' comfortable on communication about sex and 6) a questionnaire on the early adolescent females' practice in communication about sex. There were verified by 3 experts and the reliability of the questionnaires was calculated by Cronbach' alpha coefficient and the 5th and 6th ones yields the Cronbach' alpha were 0.87 and 0.80 respectively. The research was carried out in February 2017 – April 2017 and data were analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

It was found that the mean score on comfort and practice in communication about sex with mothers of the experimental group, after the experiment, were significant higher than those of the before and the control group at $\alpha = 0.05$, while there was no significant different in the control group.

The suggestions from the research are that the program for promoting communication about sex encourages early adolescent females to be more comfortable and communicate with their mothers. Hence, it is recommended that the program for promoting communication about sex should be integrated as part of the school education system for the continuity and sustainability of communication about sex in the family.

Keywords : Promoting Communication about Sex with Mothers Program,
Communication about Sex, Comfortable on Communication about Sex,
Early Adolescent Females

* Instructor, Community Health Department, Nursing Faculty, St. Theresa International College.

** Instructor, Adult and Elderly Department, Nursing Faculty, St. Theresa International College.

*** Instructor, Maternal-Newborn Department, Nursing Faculty, St. Theresa International College.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นนับเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 70 ต่อ 1,000 คน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยโลกเท่ากับ 60 ต่อ 1,000 คน¹ ส่วนอัตราการคลอดของหญิงอายุ 10-19 ปี จากปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.9 เป็นร้อยละ 14.2² ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าวัยรุ่นหญิงจะได้รับผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นชายไม่ว่าจะเป็นการเกิดอันตรายจากการทำแท้ง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะโรคเอดส์ และสูญเสียอนาคตทางการศึกษา เป็นต้น³

จากปัญหาดังกล่าวทุกฝ่ายต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ซึ่งหลายงานวิจัยพบว่า การสื่อสารในครอบครัวเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาทางเพศในวัยรุ่นได้ เพราะการสื่อสารสามารถให้ความรู้และถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องเพศได้ ทั้งในรูปแบบการให้คำปรึกษา การห้ามปราม การว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมหรือทางเพศโดยอ้อม⁴ แต่ยังพบว่า บิดามารดาของไทยสอนเรื่องเพศให้ลูกน้อยที่สุดในโลก คือ เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลก คือ ร้อยละ 12⁵ ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคอาจเนื่องมาจากไม่สะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร เพราะบริบทวัฒนธรรมไทยนั้นถือว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพูดหรือสื่อสารได้ทั่วไป เช่นเรื่องอื่นๆ นอกจากนี้ศัพท์ที่ใช้ในการสื่อสารมีน้อยและมักหยาบโลน และจากการศึกษาของ Dilorio, et al.⁶ พบว่า บิดามารดาสะดวกใจที่จะพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรเพศเดียวกับตนเองมากกว่า และจากการศึกษาของ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และ พรณา หอมสินธุ์⁷ พบว่า วัยรุ่นรับรู้ว่าการดา

ของตนมีความถี่ และความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศกับตนระดับต่ำ (ร้อยละ 29) และจากการวิเคราะห์หลายปัจจัยร่วม พบว่า ปัจจัยด้านความไม่สะดวกใจในการพูดคุยมีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้เสนอแนะว่าควรมีการส่งเสริมให้มารดามีการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาววัยรุ่นมากขึ้น โดยเน้นให้มีความสะดวกใจในการสื่อสารพูดคุยกับบุตรวัยรุ่น และจากการศึกษาของอาภาพร เภาวัฒนา⁸ พบว่า วัยรุ่นหญิงหลักเล็งที่จะพูดคุยกับมารดาเรื่องการสืบพันธุ์และการปฏิสนธิ การปฏิบัติตัวเมื่อมีความต้องการทางเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ และผลกระทบของการตั้งครรภ์

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศต่อความสะดวกใจและการปฏิบัติการสื่อสารของวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา โดยลักษณะของโปรแกรมได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura⁹ และทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคลมาเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลในเชิงปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นผลของการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ทั้งที่ใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง และการสื่อสารที่ดีจะส่งผลให้ผู้ที่มีสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในขณะที่ Bandura⁹ กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการสังเกตจากตัวแบบ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อกัน โดยส่วนใหญ่คนเราเรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบมี 4 อย่าง คือ 1) ความใส่ใจ (Attention) ซึ่งตัวแบบที่จะทำให้ผู้เรียนใส่ใจ ต้องมีความสามารถสูง หน้าตาดี

เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจและใส่ใจในการเรียนรู้ 2) การจดจำ (Retention) การทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ มาจากการจดจำภาพหรือเหตุการณ์ที่ได้เห็นและได้เรียนรู้มา 3) การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) โดยผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ จากการที่ได้ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่เคยได้รับ ซึ่งในแต่ละคนจะสามารถแสดงตามตัวแบบได้แตกต่างกัน และ 4) แรงจูงใจ (Motivation) การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ อาจเสริมแรงบวกโดยการกล่าวชื่นชมให้อยากแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบการลอกเลียนแบบในทุกด้านรวมถึงเรื่องเพศ โดยถ้าหากได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารเรื่องเพศกับมารดาโดยการเลียนแบบจากตัวแบบที่ดี และถูกต้องเหมาะสม ก็จะส่งผลให้สามารถที่จะป้องกันปัญหาเรื่องเพศในวัยรุ่นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ การปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐาน

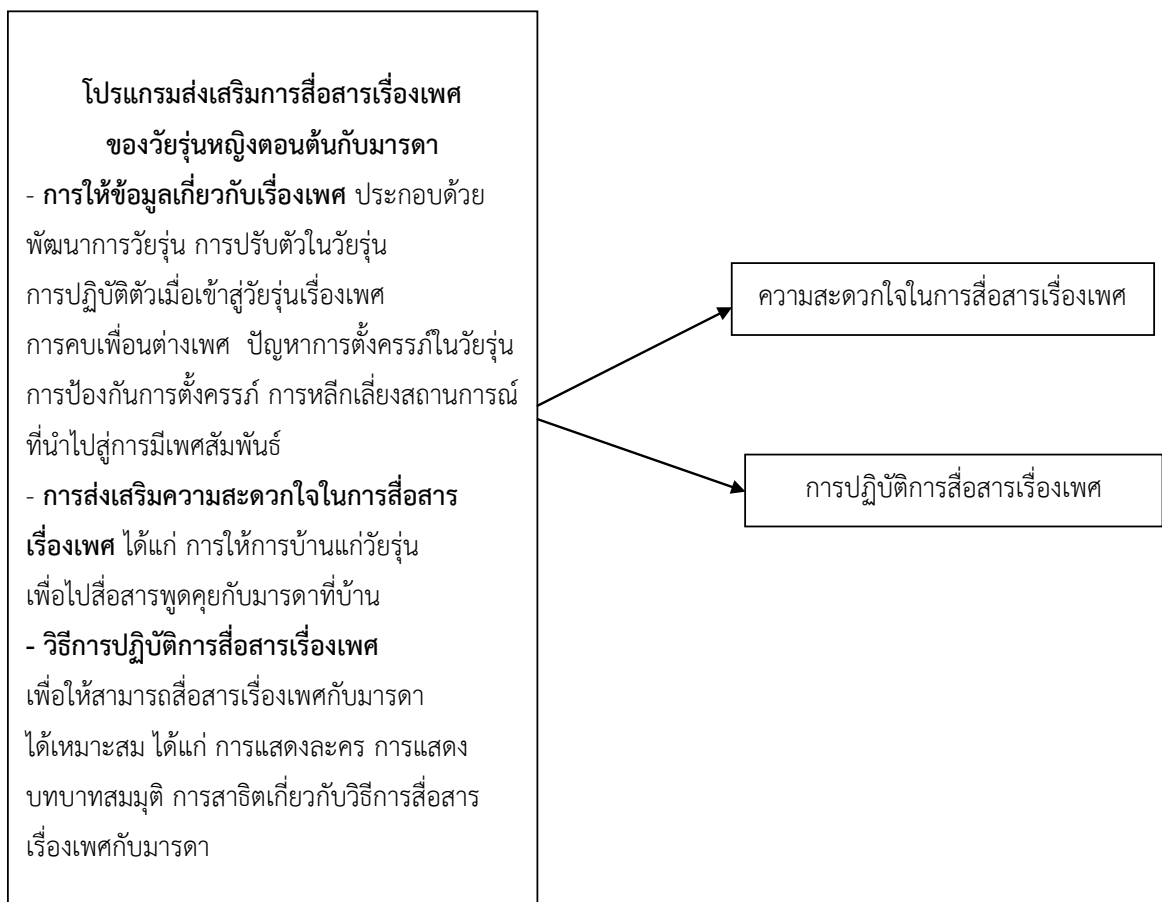
ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ กลุ่มวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศและการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ สูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura⁹ และทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคลมาประยุกต์ใช้ ซึ่งแบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบมี 3 อย่าง คือ ตัวแบบจริง ตัวแบบสัญลักษณ์ และคำบอกเล่าและสารบันทึก ผลของการเรียนรู้จะทำให้มีพฤติกรรมใหม่ออกมา โดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และรวบรวมแบบแผนที่ได้เห็นหรือเรียนรู้มาเป็นการกระทำ มีผลทำให้กระทำตามตัวแบบหรือยับยั้งการกระทำ และเผยแพร่สู่ผู้อื่นได้ ซึ่งโปรแกรมนี้ได้จัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนหรือวัยรุ่นหญิงตอนต้นได้เรียนรู้จากตัวแบบ ทั้งตัวแบบจริงและตัวแบบสัญลักษณ์ ประกอบด้วย การให้ความรู้เรื่องเพศ การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารเรื่องเพศ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ ยังใช้ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคลมาประยุกต์ใช้ ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะมีผลทำให้เกิดความเชื่อที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม จิตพิสัย และทักษะพิสัยได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้ ผู้ส่งสาร (Sender) ข่าวนสาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ผู้รับสาร (Receiver) และการ

สื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ผู้ส่งสารและผู้รับสารก็ต้องมีทักษะในการสื่อสาร (Communication skill) ทั้งด้านการพูด การฟัง การอ่าน ตลอดจนการแสดงออกทางกริยาท่าทาง และต้องรู้จักเลือกใช้ทักษะที่เหมาะสมในการที่จะสื่อสารกัน นอกจากนี้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องมีความรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องหรือข่าวสาร (Message) ที่จะสื่อสารกัน เพราะไม่เช่นนั้นจะทำให้การสื่อสารล้มเหลวได้ ซึ่งในโปรแกรมได้จัดกิจกรรมให้ความรู้ และกิจกรรมที่สร้างทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสารเรื่องเพศ นอกจากนั้น

ได้ฝึกในเรื่องทักษะหรือวิธีการสื่อสารโดยผ่านการเรียนรู้จากตัวแบบ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนหรือวัยรุ่นหญิงตอนต้นสามารถนำไปเป็นแนวทางในการสื่อสารกับมารดาได้ ซึ่งเหล่านี้ก็อาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผลสามารถคิดและถูกกระตุ้น เพื่อให้สนใจสิ่งรอบตัว เรียนรู้เนื้อหาของข่าวสาร อันจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติได้¹⁰ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบ 2 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง โดยงานวิจัยได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา หมายเลขการรับรอง STIC 005/2016 และได้ขออนุญาตทำการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง โดยอธิบายขั้นตอนการวิจัย สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย เปิดโอกาสให้ซักถาม และอธิบายโดยไม่ปิดบัง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นวัยรุ่นหญิงตอนต้น อายุ 10-13 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นหญิงตอนต้นที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) อายุระหว่าง 10-13 ปี และกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในปีการศึกษา 2559 2) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 3) วัยรุ่นหญิงตอนต้นอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับมารดา 4) ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากโรงเรียนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด คือเป็นโรงเรียนที่มีทั้งเพศชายและเพศหญิง มีสภาพแวดล้อมทางสังคมและการจัดการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน และผู้บริหารให้ความร่วมมือ จากนั้นจับฉลากเลือกกลุ่มทดลอง 1 โรงเรียน และกลุ่มควบคุม 1 โรงเรียน และศึกษาในวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอาศัยอำนาจการทำนาย (power) ที่ .80 ระดับนัยสำคัญที่ .05 และขนาดความสำคัญของตัวแปรที่ต้องการศึกษา (effect size) เท่ากับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดการวิจัยทางการพยาบาลของ Burn & Grove¹¹ โดยได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 22 คน และเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดแทนในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดอีกร้อยละ 20¹² ได้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยอีกกลุ่มละ 26 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มละ 30 รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

1.1 โปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารของวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และดัดแปลงมาจากการวิจัยของประภาพร สุวรรณภู และคณะ¹³ และ Blake, et al.¹⁴ ประกอบด้วย 1) การให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ได้แก่ พัฒนาการวัยรุ่น การปรับตัวในวัยรุ่น การปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเรื่องเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันการตั้งครรภ์ และการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ 2) การส่งเสริมความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ ได้แก่ การให้กลับบ้านแก่วัยรุ่นหญิงตอนต้นเพื่อไปสื่อสารพูดคุยกับมารดา โดยให้การบ้านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ 3) กิจกรรมวิธีการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ เพื่อให้สามารถสื่อสารเรื่องเพศกับมารดาได้เหมาะสม ได้แก่ การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ และการสาธิตเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารเรื่องเพศกับมารดา

1.2 คู่มือสำหรับมารดาเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่นหญิงตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยได้

พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยในคู่มือได้อธิบายรายละเอียดของเนื้อหาพร้อมๆ กับมีรูปภาพประกอบเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับความหมายเรื่องเพศ พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น ความต้องการของวัยรุ่น ผลกระทบการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แนวทางการให้คำปรึกษาวัยรุ่น ทักษะการปฏิเสธต่อรอง และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ศาสนา ลักษณะของครอบครัว และบุคคลที่ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน การได้รับข้อมูลเรื่องเพศ จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ ซึ่งดัดแปลงจากแบบวัด The Parent-teen Sexual Risk Communication Scale (PTSRC-III) ของ Hutchinson¹⁵ มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนนั้น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด¹⁶ ได้แก่ มีความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศในระดับน้อยที่สุด (1.00-1.50 คะแนน) ในระดับน้อย (1.51-2.50 คะแนน) ในระดับปานกลาง (2.51-3.50 คะแนน) ในระดับมาก (3.51-4.50 คะแนน) และในระดับมากที่สุด (4.51-5.00 คะแนน)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากงานวิจัยของประภาพร สุวรรณภูมิ และคณะ¹³ มีจำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ ไม่ปฏิบัติ

ปฏิบัติบ้าง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และปฏิบัติบ่อยครั้ง โดยเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด¹⁶ ได้แก่ มีการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศในระดับน้อยที่สุด (1.00-1.50 คะแนน) ในระดับน้อย (1.51-2.50 คะแนน) ในระดับปานกลาง (2.51-3.50 คะแนน) ในระดับมาก (3.51-4.50 คะแนน) และในระดับมากที่สุด (4.51-5.00 คะแนน)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คณะผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการสอนเพศศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านวัยรุ่น พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลครอบครัว แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจนของเนื้อหา รวมทั้งความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ หาค่าความตรงตามเนื้อหา (CVI) ของแบบสอบถามความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ ได้เท่ากับ 0.82 และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ได้เท่ากับ 0.84 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 และ 0.80 ตามลำดับ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. คณะผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุมัติและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. คณะผู้วิจัยติดต่ออาจารย์ประจำชั้นของนักเรียน แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตโดยส่งหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และหนังสือชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัยถึงมารดาของวัยรุ่นหญิงตอนต้น พร้อมนัดหมายให้มาร่วมรับฟังการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยที่โรงเรียนของบุตรสาว

3. คณะผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างพร้อมมารดาทุกคน แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิ โดยชี้แจงเกี่ยวกับสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม และมอบคู่มือพร้อมแนะนำวิธีการใช้ให้กับมารดาของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

4. คณะผู้วิจัยสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประเมินความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง (pre-test) โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม โดยหากไม่เข้าใจสามารถสอบถามคณะผู้วิจัยได้ทันที

5. การดำเนินการทดลอง โดยใช้เวลาในการดำเนินการทั้งหมด 4 สัปดาห์ ดังนี้

กลุ่มควบคุม คณะผู้วิจัยดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศในสัปดาห์ที่ 1 ประกอบด้วย พัฒนาการวัยรุ่น ผลกระทบการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การคุมกำเนิด ทักษะการปฏิเสธต่อรองทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ โดยการเน้นให้เห็นความสำคัญและปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นระยะเวลา 2 ชั่วโมง และติดตามประเมินความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ของกลุ่มควบคุมในสัปดาห์ที่ 4 โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม

กลุ่มทดลอง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น เป็นเวลา 1 เดือน (4 สัปดาห์) ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 (ใช้เวลา 1 วัน)

ระยะที่ 1 ระยะสร้างสัมพันธภาพ คณะผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและรายละเอียดของโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ จากนั้นดำเนินกิจกรรมเปิดใจ และกิจกรรมเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายและความเป็นกันเองระหว่างสมาชิกกลุ่มกับคณะผู้วิจัย ระยะเวลา 30 นาที

ระยะที่ 2 ระยะดำเนินการตามโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ โดยจัดให้มีกิจกรรมดังนี้

1) การให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ประกอบด้วย พัฒนาการวัยรุ่น การปรับตัวในวัยรุ่น การปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเรื่องเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันการตั้งครรภ์ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (ระยะเวลาทำกิจกรรม 2 ชั่วโมง)

2) กิจกรรมการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ เพื่อให้สามารถสื่อสารเรื่องเพศกับมารดาได้เหมาะสม ประกอบด้วย

- การแสดงละครสะท้อนปัญหาทางเพศ ในปัจจุบันโดยทีมผู้ช่วยผู้วิจัย จากนั้นอภิปรายกลุ่มย่อย เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากปัญหาทางเพศของวัยรุ่น พร้อมแนวทางป้องกันปัญหาและส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าห้อง

- การแสดงบทบาทสมมติและสาธิตเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารเรื่องเพศกับมารดา โดยสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของการสื่อสารเรื่องเพศ และให้เห็นโทษของการไม่สื่อสารเรื่องเพศกับมารดา เพื่อให้วัยรุ่นหญิงตอนต้นได้เห็นแบบอย่างและวิธีการสื่อสาร ซึ่งจะสามารถนำไปสื่อสารกับมารดาที่บ้านได้ พร้อมทั้งสรุปประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม (ระยะเวลาทำกิจกรรม 3 ชั่วโมง)

3) กิจกรรมการส่งเสริมความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ โดยคณะผู้วิจัยได้ให้การบ้านแก่วัยรุ่นหญิงตอนต้น เพื่อไปสื่อสารพูดคุยกับมารดาครั้งที่ 1 พร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไปในสัปดาห์ที่ 2

สัปดาห์ที่ 2 และ 3 (ใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง)

คณะผู้วิจัยได้ไปที่โรงเรียนเพื่อติดตามผลการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้นกับมารดา ตรวจการบ้าน ชักถามปัญหาและอุปสรรคของการสื่อสาร พร้อมให้ข้อเสนอแนะ และเสริมแรงบวกโดย

การกล่าวชื่นชมถึงวิธีการแสดงพฤติกรรมการสื่อสาร เรื่องเพศกับมารดา โดยไม่ตำหนิ และให้การบ้าน สัปดาห์ละครั้ง พร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไปใน สัปดาห์ที่ 4

สัปดาห์ที่ 4 (ใช้เวลา 3 ชั่วโมง)

ระยะสิ้นสุดโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสาร เรื่องเพศ คณะผู้วิจัยสรุปประสบการณ์ทั้งหมดที่กลุ่ม ทดลองได้รับการเข้าร่วมโปรแกรม เปิดโอกาส ให้ซักถามและแสดงความคิดเห็นภายหลังการ เข้าร่วมโปรแกรม และประเมินความพึงพอใจใน การสื่อสารเรื่องเพศและการปฏิบัติการสื่อสาร เรื่องเพศ ของกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูล การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test โดยเปรียบเทียบข้อมูล ภายในกลุ่มระหว่างก่อนกับ หลังการทดลอง วิเคราะห์ด้วยสถิติ Paired t-test ส่วนข้อมูลการเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ด้วย สถิติ Independent t-test ภายหลังจากผู้วิจัยได้ ทดสอบแล้วว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการ วิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่อายุ 10 ปี ร้อยละ 33.30 รองลงมา 11 ปี ร้อยละ 26.70 ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่อายุ 10 ปี ร้อยละ 43.40 กลุ่มทดลองและกลุ่มทดลองทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 100) ลักษณะครอบครัว ของกลุ่มทดลองเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 50 และ ครอบครัวขยาย ร้อยละ 50 ส่วนกลุ่มควบคุมเป็น ครอบครัวขยาย ร้อยละ 60 และครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 40 มารดาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 70 และ ร้อยละ 63.30 ตามลำดับ รองลงมาอาชีพค้าขาย ในกลุ่มทดลองบุคคลที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ส่วนใหญ่ คือ มารดา (ร้อยละ 70) รองลงมาคือ ปู่ ย่า ตา ยาย (ร้อยละ 20) ส่วนกลุ่มควบคุมบุคคลที่ ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูส่วนใหญ่ คือ มารดา (ร้อยละ 46.70) รองลงมาคือ ปู่ ย่า ตา ยาย (ร้อยละ 40) และส่วนใหญ่กลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมได้รับความรู้เรื่องเพศจากครูอาจารย์ คิดเป็น ร้อยละ 63.30 และ 75.80 รองลงมาคือจากบิดา มารดา โดยคิดเป็นร้อยละ 26.70 และ 18.50 ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสาร เรื่องเพศ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p < .05$) ส่วนกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ ไม่แตกต่างจาก ก่อนการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 1

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสาร เรื่องเพศ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยความ พึงพอใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการ สื่อสารเรื่องเพศ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง ไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมี คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจและการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ
ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t-test	p-value
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล		
ความสนใจในการสื่อสาร								
กลุ่มทดลอง	2.79	.80	ปานกลาง	3.95	.65	มาก	-7.25	.00*
กลุ่มควบคุม	2.64	.65	ปานกลาง	2.80	.61	ปานกลาง	-1.36	.31
การปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ								
กลุ่มทดลอง	2.55	.79	ปานกลาง	3.53	.65	มาก	-5.98	.00*
กลุ่มควบคุม	2.65	.83	ปานกลาง	2.75	.86	ปานกลาง	-0.48	.63

* p-value <.05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจและการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n = 30)			กลุ่มควบคุม (n =30)			t-test	p-value
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล		
ความสนใจในการสื่อสาร								
ก่อนการทดลอง	2.79	.80	ปานกลาง	2.64	.65	ปานกลาง	.82	.42
หลังการทดลอง	3.95	.65	มาก	2.80	.61	ปานกลาง	6.99	.00*
การปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ								
ก่อนการทดลอง	2.55	.79	ปานกลาง	2.65	.83	ปานกลาง	-0.48	.64
หลังการทดลอง	3.53	.65	มาก	2.75	.86	ปานกลาง	3.96	.00*

* p-value <.05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสะอาดใจ และการปฏิบัติ การสื่อสารเรื่องเพศกับมารดา สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งอธิบายได้ว่ากลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศ มีกิจกรรมที่กลุ่มทดลองได้เรียนรู้จากการแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การอภิปรายกลุ่มย่อย อีกทั้งยังได้รับการบ้าน กลับไปสื่อสารหรือพูดคุยกับมารดาที่บ้าน ซึ่งการบ้าน เป็นวิธีการหรือสื่อที่จะทำให้อายุรุ่นหญิงตอนต้น สามารถสื่อสารกับมารดาได้สะอาดใจมากยิ่งขึ้นโดย ไม่มีความกระดากอาย เนื่องจากเป็นความจำเป็นที่ จะต้องสื่อสารเพราะการบ้านเป็นสิ่งที่ต้องทำและ นำกลับไปส่งครูที่โรงเรียน ยังผลให้ความกระดากอาย ลดลง และจากการที่กลุ่มทดลองได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมเหล่านี้ทุกขั้นตอน ทำให้มีความมั่นใจ ในการสื่อสารกับมารดามากขึ้น และการสื่อสาร ในครอบครัวควรจะมีเสรีหรือมีอิสระทางความคิด และควรเน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมโดยเฉพาะ การสื่อสารเรื่องเพศ ซึ่ง Bandura⁹ กล่าวว่าบุคคล ที่มีการรับรู้สมรรถนะของตนเองสูงจะมีความพยายาม ในการทำพฤติกรรมโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แต่ใน บุคคลที่มีการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่ำ บุคคลนั้น จะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่กระทำ พฤติกรรมนั้นอีกเลย ดังนั้น วัยรุ่นหญิงตอนต้นที่ได้ เรียนรู้พฤติกรรมจากตัวแบบและได้เข้าร่วมโปรแกรม การส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ จะมีความมั่นใจและ กล้าที่จะพูดคุยสื่อสารกับมารดามากขึ้น ซึ่งวัยรุ่นใน ช่วงนี้เป็นวัยที่ชอบเลียนแบบพฤติกรรมของต้นแบบ หรือตัวแบบ (models) เช่น ดาราภาพยนตร์ หรือ บุคคลที่มีชื่อเสียง ดังนั้นตัวแบบจึงมีอิทธิพลต่อค่านิยมหรือพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การที่ได้เห็นตัวแบบหรือแบบอย่างจากโปรแกรม

การส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศที่จัดให้ ทำให้สามารถ นำประสบการณ์ที่ได้ไปสื่อสารกับมารดาด้วยความ สะดวกใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Blake, et al.¹⁴ ที่ศึกษาผลของการให้การบ้านต่อ การสื่อสาร เรื่อง ปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกระหว่างบุตรวัยรุ่นและครอบครัว พบว่ากลุ่ม ทดลองมีความมั่นใจในการสื่อสารมากกว่ากลุ่ม ควบคุม ซึ่งการบ้านจะออกแบบเพื่อให้มีการพูดคุย กันอย่างเปิดเผย ทำให้ไม่เกิดความเขินอายในขณะ สื่อสารเรื่องเพศ และสอดคล้องกับการศึกษาผลของ โปรแกรมการมีส่วนร่วมของมารดาต่อการสื่อสาร เรื่องเพศ ระหว่างมารดาและบุตรวัยรุ่นหญิง ตอนต้น¹⁷ ซึ่งรูปแบบกิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรม กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงบทบาท สมมติ การดูวิดีโอ และการฝึกทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้กลุ่มทดลองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิค การสื่อสารและการจัดการความรู้สึกที่ไม่สะดวกใจ ในการสื่อสารกับบุตร หลักและวิธีการพูดจูงใจ การ เลือกช่วงเวลาหรือโอกาสในการสื่อสารกับบุตร และ ให้การบ้านกลับไปฝึกสื่อสารกับบุตรที่บ้านภายใน 2 สัปดาห์ โดยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมี ความสะดวกใจในการสื่อสาร และมีทักษะในการ สื่อสารเรื่องเพศ ดีกว่าก่อนการทดลองและดีกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้อง กับการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเรียนรู้ เรื่องเพศศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม¹⁸ โดยกลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา พัฒนาขึ้นโดย ใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ ได้รับการเรียนรู้ตามหลักสูตรปกติของโรงเรียน มีระยะเวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ ซึ่งพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถด้าน การสื่อสารเพื่อป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น

มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีพฤติกรรมป้องกันสถานการณ์เสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแบนดูรา⁹ กล่าวว่ากระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเรียนรู้จากตัวแบบมีทั้งหมด 4 อย่าง คือ กระบวนการความใส่ใจ (Attention) กระบวนการจดจำ (Retention) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) และกระบวนการจูงใจ การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมได้ เพราะได้บันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว และสามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจได้ ทำให้สามารถปฏิบัติตามตัวแบบหรือตัวอย่างที่เคยเห็นหรือเรียนรู้มาได้ ซึ่งวัยรุ่นช่วงนี้ต้องการเลียนแบบและแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ นักรบวีรบุรุษ (heroes) หรือตัวแบบ (models) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ บุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา และอิทธิพลของครอบครัว ตัวแบบจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ค่านิยมต่างๆ ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก แม้ในกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลสำหรับวัยรุ่นตอนต้นแต่วัยรุ่นช่วงนี้ยังคงพึ่งพาพ่อแม่มากกว่าวัยรุ่นระยะอื่น¹⁸

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนั้น จึงสามารถนำโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศไปบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอน ในทุกระดับชั้นหรือทุกช่วงวัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยควรเริ่มตั้งแต่อายุยังน้อยจะได้ปลูกฝังทัศนคติที่ดีหรือถูกต้องในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว โดยลักษณะของการบ้านที่ให้นั้น ต้องเหมาะสมกับเพศ วัย และพัฒนาการของเด็กหรือวัยรุ่น เพื่อ

ไม่ให้เกิดความเขินอายเวลาพูด จะทำให้บิดาและมารดามีความสะดวกใจและมีการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศกันมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นทุกช่วงวัยกับมารดา โดยเรื่องที่จะสื่อสารต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทางเพศแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เหมาะสมกับเพศและวัยของบุตร

2.2 ควรศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศในกลุ่มพี่กับน้อง โดยการจัดกิจกรรมลักษณะคล้ายกัน แต่ควรเลือกเรื่องที่จะสื่อสารให้เหมาะสมกับช่วงวัยหรือระยะพัฒนาการ

REFERENCES

1. Geounuppakul, M. Teenage Pregnancy, It is Our Responsibility. Journal of Nursing and Education, 2013; 6 (Special Issue): 33-46. (in Thai)
2. Bureau of Reproductive Health, Department of Health, Ministry of Public Health. Situation of Reproductive Health in Adolescents and Youth, year 2016 [online]. 2017 [cited 2017/10/20]. Available from: http://rh.anamai.moph.go.th/download/all_file/index/RH@2559.pdf. (in Thai)
3. Bureau of Reproductive Health, Department of Health, Ministry of Public Health. The Adolescent Pregnancy Situation of Thailand. The Pregnancy in Adolescence: A Guideline for Implementation and Evaluation 2. Bangkok: Printing House, Agricultural Co-operative Federation of Thailand Limited, 2014. (in Thai)

4. Ward & Wyatt cited in Wang, N. Parent-Adolescent Communication about Sexuality in Chinese Families. *Journal of Family Communication*, 2016; 16(3): 229-246.
5. Kritcharoen, S., et al. Developing Parents' Ability to Give Their Children Sex Education. *Songklanagarind Medical Journal*, 2009; 27(4): 279-289. (in Thai)
6. Dilorio, et al. Communication about Sexual Issues: Mothers, Fathers, and Friends. *Journal of Adolescent Health*, 1999; 24: 181-189.
7. Srisuriyawet, R. and Homsin, P. Importance of Mothers' Communication with Their Daughters Regarding Sex-Related Risks, Mothers' Attitudes Towards Pre-Marital Sex and Females Teenagers' Ability to Refuse to Have Sexual Intercourse. *Thai Journal of Nursing Council*, 2014; 29(3): 31-41. (in Thai)
8. Powwattana, A. The Differences of Parenting Styles on Sexual Communication between Mothers and Adolescent Daughters, Power in Sexual Relationship, Cognitive Strategies Related to Relationship, Sexual Self-efficacy, and Sexual Behavior among Female Adolescents Living in Slums, Bangkok Metropolis. *Thai Journal of Nursing Council*, 2008; 23(4): 56-71. (in Thai)
9. Bandura, A. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1997.
10. Suwan, P. *Attitude: Measurement of Change and Hygienic Behavior*. Bangkok: Peerapattaya, 1983. (in Thai)
11. Burn, N. & Grove, S. K. *The Practice of Nursing Research: Conduct, Critique, and Utilization*. 4th ed. Philadelphia: W.B. Saunders, 2001.
12. Polit, D. F., Beck, C. T., & Hunger, B.P. *Essential and Utilization*. 5th ed. Philadelphia: Lippincott, 2001.
13. Suvarnakuta, P., Congkhaow, T. & Nichachotesalid, P. Effects of Program to Develop Mother's Skill in Communication about Sex with Early Adolescent Daughters. *Journal of Phrapokklao Nursing College*, 2015; 26(1): 1-16. (in Thai)
14. Blake, S.M., Simkin, L., Ledsy, R., Perkins, C., and Calabrese, J.M. Effects of a Parent-Child Communications Intervention on Young Adolescents' Risk for Early Onset of Sexual Intercourse. *Family Planning Perspectives*, 2001; 33(2): 52-61.
15. Huchison, M.K. The Parent-Teen Sexual Risk Communication Scale (PTSRC-III): Instrument Development and Psychometrics. *Nurs Res*, 2007; 56(1): 1-8.
16. Si sa-ard, B. *Preliminary Research*. 8th ed. Bangkok: Suviriyasat, 2010. (in Thai)
17. Thipsungwan, K., Srisuriyawet, R., and Homsin, P. Effects of Mother-Participating Program on Sexual Communication between Mother and Early Female Adolescents. *The Public Health Journal of Burapha University*, 2013; 8(2): 77-88. (in Thai)
18. Bualoy, W., Therawat, M., & Wathanasomboon, P. Effectiveness of the Sex Education Program to Prevent Sexual Risk Behaviors of Grade 8 Students, Sampran District, Nakhonpathom Province. *Ramathibodi Nursing Journal*, 2014; 20(1): 127-141. (in Thai)